

Ze kwamen naar Leiden om in de voetstappen van hun voorvaderen te treden. Om te zien wat hen dreef. Maar ook met in hun achterhoofd het komende Pilgrim Fathers-jaar, waarin gevierd wordt dat deze groep religieuze dissidenten vierhonderd jaar geleden voet aan wal zette in wat nu de Verenigde Staten is.

Een apart plekje in het pilgrimhart

Jury Smit

Leiden • Zo'n dertig Amerikaanse afstammelingen van de Pilgrim Fathers bezochten deze week Leiden in het kader van de Mayflower Heritage Tour, voor een tocht langs de talrijke 'lieux de memoire', plekken van herinnering. Onder leiding van de Leidse Marijke Hoogduin bezochten de Amerikanen plekken als de Pieterskerk met zijn speciale kapel en gedenkplaten, de William Brewsterweg, genoemd naar een van de Pilgrim Fathers die boelidrukker was, en natuurlijk het Pilgrim Fathers Museum, het Leidse kenniscentrum over deze groep dissidenten.

Mysterie

Merilee Spellberg is benieuwd. Net als andere verre nakomelingen van de Pilgrim Fathers heeft zij Leiden in haar hart gesloten. Zij stamt af van George Soule, bediende van drukker Samuel Winslow, beiden aan boord van de Mayflower. „Hoe moesten ze het wel niet hebben gehad aan boord, met zoveel mensen”, verzucht ze. „Het zal voor ons wel een mysterie blijven.” Ze zinspeelt op de overtocht naar Amerika. De Pilgrim Fathers hadden hier in Leiden na strenge geloofsvervolgning in hun vaderland

‘Misschien stalen ze hun brood wel van de Indianen’

Engeland in 1609 religieuze vrijheid gevonden, maar lang zouden ze niet blijven. Economische nood, maar ook het verlangen om een eigen gemeenschap te stichten, dreeven hen naar de overkant van de oceaan. Ze vertrokken dan ook in 1619 alweer, vanuit Delfshaven op het schip de Speedwell. Het zou hen naar Engeland brengen, waar ze vervolgens samen met hun Engelse geestverwanten op de Mayflower moesten oversteken naar Amerika. Maar de Mayflower zou uiteindelijk alleen gaan, met 120 man aan boord volkomen afgeleden. Ze stak de oceaan over om uiteindelijk in 1620 honderden kilometers van haar bestemming Virginia terecht te komen in Cape Cod, Massachusetts. Tijdens de daaropvolgende strenge winter zou de helft van de opvarenden omkomen. Maar de nakomelingschap van de Pilgrim Fathers zou floreren. Zes

Een pilgrimbezoek aan Leiden is niet compleet zonder kijkje in de Pieterskerk.

van hen zouden president van de VS worden, onder wie George Bush senior en Junior en Barack Obama. En Leiden bleef een apart plekje houden in hun hart. Nog steeds brengen ze de Amerikaanse Nationale Feestdag Thanksgiving Day in verband met de zeventiende-eeuwse variant van wat nu de viering van 3 oktober is. En Bush senior zou in 1989 als president zelfs Leiden bezoeken.

Nieuw Amsterdam

De tocht voert inmiddels naar de Hooglandse Kerk waar Laurel Dearboon vertelt over haar voorouders John Mullins, Isaac Allerton, Lou Bradford, Stephen Fuller en John Billington, allemaal opvaren-

den van de Mayflower. „Dit is heel speciaal voor me”, vertelt ze. „Ik ken ze uit verhalen, maar ik wil graag weten wat hen hier bracht en waarom ze naar Amerika gingen. Helemaal omdat ik ook nog afstam van Nederlanders uit de tijd dat New York nog Nieuw Amsterdam heette. Een van hen heette Klaas Klaassen.” Zelf is ze organisator en muziekdocente en popelt ze om het orgel van de kerk te bespelen. Helaas, het lukte niet, maar ze kan even het pedaal van het kincorgel beoeren. Het is genoeg. Gelukkig komt ze in het Pilgrim Fathers Museum veel te weten. Net als anderen lustert ze ademoos naar studente Sarah die vertelt over hoe welkom de Pilgrim Fathers waren in Leiden, hoe ze hier kwamen in 1609, het jaar dat de Republiek een bestand sloot met Spanje, en dat ze toch weer weg gingen, om economische redenen. Veel reactie komt er op een verhaal over een voorvader van Franklin Delano Roosevelt, president van 1933 tot 1945. Die heet Delanoix, is hier in Leiden gedoopt, maar dat is zo'n beetje alles wat we weten. Meteen oppert iemand DNA-onderzoek, iemand anders hoopt dat er ooit nog eens een antieke familiebijbel zal opduiken die meer vertelt. De mededeling dat er in Leiden afstammelingen van de Pilgrim Fathers leven, bijvoorbeeld mensen met de achternaam Koet, zorgt voor grote belangstelling. Langs het stadhuis, waar veel Pilgrim Fathers getrouwd zijn, voert Hoogduin de Amerikaanse gasten naar de Pieterskerk. Intussen vertelt ze hen ook over Nederlandse gewoonten als het presenteren van

FOTO HILCO KUIPERS

beschuit met muisjes bij de geboorte van een kind. In de Pieterskerk vertelt John Simms, dominee en volle neef van Merilee Spellberg, over zijn nieuwsgierigheid naar de George Soule, van wie hij een afstammeling is. Simms maakt deel uit van een stichting die de besiedeling van de Amerikaanse Koloniale

Geschiedenis en de Pilgrims en hun afstammelingen wil bevorderen, met speciale aandacht voor George Soule. „We weten zo weinig van George, we weten niet eens zeker of hij wel in Leiden geweest is. Maar hij was wel op de Mayflower en maakte de eerste zware winter mee in de nieuwe kolonie. Ik vraag me wel eens af hoe ze dat

overleefd hebben. Misschien hebben ze wel brood gestolen van de Indianen daar!” De Amerikanen hebben het druk. Ze komen net uit Amsterdam, sommigen kampen nog met een fikse jetlag, en vertrekken de dag daarop al naar Delfshaven. Er staat veel op het programma. Maar ze volgen alles met plezier.

John Simms.

FOTO LD Laurel Dearboon

Merilee Spellberg.

FOTO LD